

Entisajan aito nautinto

Lauantai-iltapäivän hetki yläsavolaisessa maalaistuvassa oli lähes harras. Useasta sukupolvesta koostuva perhe istui penkeillä pöydän ääressä ja nautti päivällistä. Päivän aikana naiset olivat leiponeet joko kohotettua ohrarieskaa tai ohuempaa nyrkkieskaa. Sitä syötiin nyt lämpimänä ja sulava voi valui sormia pitkin aina ranteeseen saakka, kunnes piti lipaista kielellä voinoro pois.

Tarjolla oli usein myös kokkelipiimää ja marjapuuroa. Illalla aikuiset joivat vielä saunakahvit päivällä leivotun vehnäsen kera ja lapset saivat kylmää maitoa. Sitten kellahdettiin yöpuulle.

Ohrarieskan teko-ohje:

½ l vettä

50 g hiivaa

3 dl ruisjauhoja

½ l piimää

1 rkl suolaa

ohra- ja ruisjauhoja

Tee näin: Laita illalla löysä juuri. Lisää aamulla suola ja haalea piimä. Alusta ohra- ja ruisjauhoilla. Taikina saa olla melko löysää. Kohota taikina ja leivo sitten leiviksi. Nostata jonkun aikaa ja voitele piimällä. Paista rasakassa uunissa kypsiksi. Rieska on silloin kypsä, kun pohja kumisee rystysillä koputellessa.

Ylä-Savon museot

Iisalmi
Keitele
Kiuruvesi
Lapinlahti
Pielavesi
Sonkajärvi
Vieremä

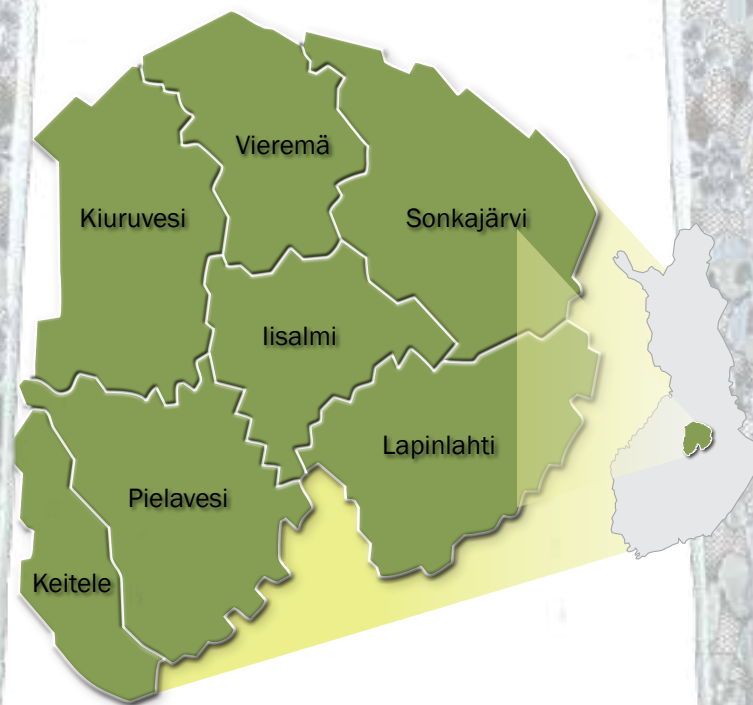

AUTOJEN IHMISTEN YLÄ-SAVO

Ylä-Savo käsittää kutakuinkin vuonna 1627 perustetun Iisalmen entisen pitäjän alueen, jonka kuntia nykyään on yhteensä seitsemän; Iisalmi, Keitele, Kiuruvesi, Lapinlahti, Pielavesi, Sonkajärvi ja Vieremä. Alkujaan alueesta käytettiin nimitystä Pohjoisin Savo, mutta sotavuosien jälkeen vuonna 1948 kuntien välisen yhteistyön viritessä, perustettiin Ylä-Savon taloudellinen neuvottelukunta ja samalla hahmottui Ylä-Savoksi nimetty alue, joka ei ole erillinen maakunta vaan maakunnan osa.

Ylä-Savo on viimeisimpiä vehmaita alueita mentäessä kohti karumpaa pohjoista. Maiseman sielu on järvet, joiden rantoja reunustavat lehtimetsät tai peltoviljelmät. Ylä-Savossa eletään kahden suurvesistön, Saimaan ja Päijänteen, latvavesillä. Vesireittejä pitkin pääsee Itämerelle saakka. Vedenjakajina toimivat Savon- ja Karjalanselät.

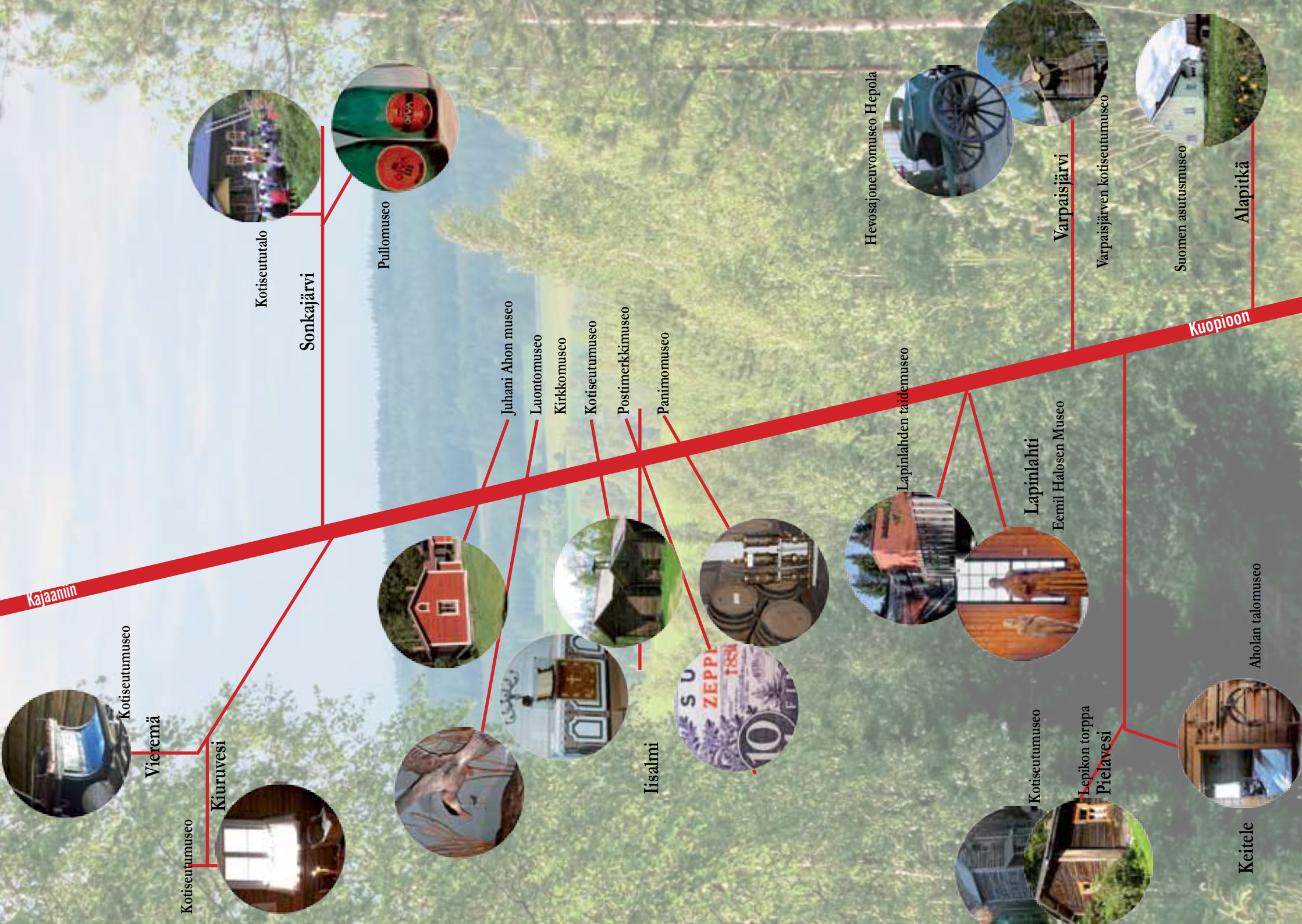
Arki-iloa elämänmenoon tuo aito savolainen mentaliteetti: välittömyys, lupsakkuus ja hersyvä huumori. Alueen rikkaus on myös savolainen kielentaitamus. Murteen tunnusmerkki on runsas kuvailevien sanojen ja sanontojen käyttö.

Ylä-Savo -faktoja:

- Asukkaita 57 688 (31.12.2011)
- Ikäjakauma
0-14 v. 8 800, 15-64 v. 35 826, 65-v. 13 062
- Väestön keski-ikä 43,6 – 48,7 vuotta
- Ylä-Savon seutukunnan %-osuus koko Pohjois-Savosta
  - maidontuotanto 56,2
  - viljelty peltö 53,4
  - aktiivitilojen määrä 46,5
  - alkutuotannon työpaikat 46,3
  - kokonaispinta-ala 39,6

Kajaani

Kuopioon

Kotiseutumuseo

Vieremä

Kotiseutumuseo

Kiuruvesi

Kotiseututalo

Sonkajärvi

Pullomuseo

Juhani Ahon museo

Luontomuseo

Kirkkomuseo

Kotiseutumuseo

Postimerkkimuseo

Panimomuseo

Iisalmi

Lapinlahden taidemuseo

Lapinlahti

Eemil Halosen Museo

Hevosajoneuvomuseo Hepola

Varpaisjärvi

Varpaisjärven kotiseutumuseo

Suomen asutusmuseo

Alapitkä

Aholan talomuseo

Keitele

Kotiseutumuseo

Lepikon torppa
Pielavesi

IISALMI

Juhani Ahon museo

Juhani Ahon museolla pääset tutustumaan 1800-luvun pappilan miljööseen ja kansalliskirjailijamme elämään. Vanhat esineet kiehtovine tarinoineen vievät sinut hetkeksi matkalle menneisyyteen, aikaan jolloin öljylamput saapuivat pirtteihin...

Kirjailija Juhani Aho (1861–1921) asui Mansikkaniemellä vuosina 1865–1876. Ahon isä Theodor Brofeldt, joka tunnettiin Iisalmissa ”Ukko Brofeldtinä”, toimi Iisalmen seurakunnan pappina 55 vuotta.

Vuonna 1958 avatun museon esineistö on koottu Ahon suvulta ja Iisalmen pappilasta. Työhuoneessa on esillä Aholle kuuluneita esineitä, mm. kirjoituskone, -tuoli ja -pöytä. Salissa on esillä erikoisuutena Juhani Ahon polkupyörän rekisteriote. Aho oli ensimmäisiä polkupyöräilyn harrastajia Suomessa. Museon pihapiirin rakennukset ovat 1840-luvulta. Pihapiirissä on päärakennuksen lisäksi mm. aittoja, väentupa, tuulimylly ja Koljonvirralla siirretty sota-aitta.

Avoinna: 15.5.–31.8. klo 10–18 päivittäin. Muina aikoina sop. mukaan.

Pääsymaksu:

Aikuiset 3 €. Lapset, opiskelijat, työttömät ja eläkeläiset 2 €.
Ryhmät (min. 15 hlöä) 2/1,5 €.

Yhteystiedot:

Juhani Ahon museo
Ouluntie 37, 74120 Iisalmi
p. 040 489 4026
www.iisalmi.fi/juhaniahon_museo

Ylläpitäjä: Iisalmen kaupunki

IISALMI

Kirkkomuseo

Kirkkomuseo sijaitsee vuonna 1779 valmistuneella Kustaa Aadolfin kirkolla. Museon näyttely kertoo vuonna 1627 perustetun Iisalmen seurakunnan vaiheista nykypäivään saakka. Näyttelyn helminä voitaneen pitää mm. vuonna 1627 Tukholmasta hankittua kirkonkelloa sekä Johan Fredrik Scheidermanin 1780-luvulla maalaamia lehterin kaidemaalauksia.

Kustaa Aadolfin kirkon lehtereiden kaidemaalaukset paljastuivat vuonna 1926 kirkon korjaustyön yhteydessä. Kunnostuksen jälkeen osa sijoitettiin uusittuihin lehterikaiteisiin ja loput viisi kirkon museohuoneeseen. Maalauksia luultiin aiemmin Mikael Toppeliuksen tekemiksi, mutta viimeisin tutkimus on määrittänyt tekijäksi ruotsalaissyntyisen koristemaalarin Johan Fredrik Scheidermanin, joka suoritti kirkossa maalaustöitä vuosina 1785 ja 1788.

Avoinna: 10.6.–20.8. ma-pe klo 11–17. Muina aikoina sop. mukaan.

Pääsymaksu: vapaa pääsy

Yhteystiedot:

Kirkkomuseo
Kirkkotie 20, 74120 Iisalmi
p. 044-7335 204 (017) 83 351
www.iisalmenseurakunta.fi

Ylläpitäjä: Iisalmen seurakunta

IISALMI

Ylä-Savon Kotiseutumuseo

Ylä-Savon Kotiseutumuseo sijaitsee luonnonkauniilla paikalla aivan kaupungin keskustan tuntumassa. Vanhan päärakennuksen sydän on noin 300 vuotta vanha savutupa. Alueella on lisäksi eri puolilta Ylä-Savoa siirrettyjä aittoja, navetta, nuottakota, sepän paja ja tuulimylly.

Museossa voit tutustua talonpoikaiskulttuuriin sekä erityisesti maanviljelyyn, kalastukseen ja metsästyksen liittyvään esineistöön. Lisäksi esillä on säätyläiskodin kalusteita, käsityöläisten työvälineitä ja rahakokoelma. Alakerrassa kerrotaan myös kansallisrunoilija Runebergin tunnetuksi tekemästä Koljonvirran taistelusta vuonna 1808. Sotahuoneessa kerrotaan valokuvin ja tekstein Iisalmesta toisen maailmansodan aikana. Esillä on myös sotilaiden, lottien ja kotirintaman elämään liittyvää esineistöä.

Avoinna: 15.5.–15.8. ti-pe 12-18, la 11-16, su 12-16.

Pääsymaksu:

Aikuiset 3 €, lapset, opiskelijat, eläkeläiset, työttömät 1,5 €. Alle 7 v. ilmaiseksi.

Yhteystiedot:

Ylä-Savon Kotiseutumuseo
Virrankatu 4, 74100 Iisalmi
p. (017) 825 865, 044 784 4077
info@ylasavonkotiseutumuseo.fi
www.ylasavonkotiseutumuseo.fi

Ylläpitäjä: Ylä-Savon Kotiseutuyhdistys ry.

IISALMI

Iisalmen Luontomuseo

Iisalmen Luontomuseossa voit tutustua yläsavolaiseen luontoon ja eläimiin. Museo sijaitsee Iisalmen kulttuurikeskuksen alakerrassa, aivan kaupungin keskustassa. Näyttelytilaa on kokonaisuutena noin kaksisataa neliötä, josta osa on varattu erilaisten näyttelien ja kokoelmien säilytystilaksi. Museolle on arkistoitu paljon näytteitä: 40 000 kasvia, yli 40 000 nisäkäsnäytettä, perhosia, tutkimuseripainoksia sekä muuta materiaalia kymmeniä tuhansia näytteitä.

Museolle on rakennettu dioraamoja Ylä-Savon luontobiootoopeista. Vitriineiden sisälle on siirretty pala maata, ja sinne tyyppillisimmät eliöt. Näet kauniita valkovuokkoja, liito-oravan omassa elinympäristössään, ruokailmassa olevan saukon sekä paljon muuta.

Avoinna: ma, ke, to, pe klo 9-14 ja ti klo 11–18.

Pääsymaksu:

Aikuiset 2 €, lapset 0 €. Ryhmissä joka viides on ilmainen. Koululaisryhmät alle 15 hlöä 10 €, yli 15 hlöä 20 €. Esittelylisä eri tilauksesta 10 €.

Yhteystiedot:

Iisalmen luontomuseo
Kirkkopuistonkatu 9, 74100
Iisalmi p. (017) 818 387
www.iisalmenluontomuseo.net

Ylläpitäjä: Iisalmen Luonnon Ystävien Yhdistys ry

IISALMI

Panimomuseo

Oluella on tuhansia vuosia vanhat perinteet, ja Iisalmessakin sitä on valmistettu jo 130 vuotta. Olvin panimon kupeessa, Olvi-Oluthallilla sijaitsee kokoelmiltaan laaja Panimomuseo, jossa voit tutustua oluen pitkään historiaan ja oluen valmistuksen eri vaiheisiin. Olvin pitkäaikainen panimomestari Herbert Groschup on kerännyt ainutlaatuisen panimomuseon esineistön Suomesta ja Euroopasta. Osa esineistä on saatu myös lahjoituksina.

Esineistö on pääosin 1800-luvun loppu- ja 1900-luvun alkupuolelta. Museon helmistä mainittakoon oluen varastotynnyrit 1900-luvun alusta, talouskaljan pullotuskone ja rupasäkki sekä alkakorkkaus kone, jolla tehtiin monien vielä muistamat repäistävät limonadipullon korkit. Museossa voit nähdä myös 1950-luvun laboratorion, 1910-luvun konttorin ja 1980-luvun mainosverstaan.

Avoinna: ma-pe klo 10-15

Pääsymaksu:
Vapaa pääsy

Yhteystiedot:

Panimomuseo / Olvi-oluthalli
Luuniemenkatu 4, 74100 Iisalmi
p. (017) 838 5203
www.olvisaatio.fi/panimomuseo

Ylläpitäjä: Olvisaatio

IISALMI

Postimerkkimuseo

Iisalmeen avattiin syksyllä 2010 Suomen ensimmäinen yksityinen postimerkkimuseo. Museon kokoelma-aineisto koostuu sekä omista että vierailevista yksityiskokoelmista. Postimerkkien lisäksi museossa on vaihtuvasti esillä myös muuta filateelista aineistoa, kuten postikortteja, kirjeitä ja leimoja.

Postimerkinäyttelyiden ohessa museo tarjoaa näkökulmia myös postimerkkeilyyn harrastuksena sekä postimerkkeihin liittyviin tarinoin ja historiallisiin taustoihin vaihtuvien valokuva- ja esinenäyttelyiden myötä. Museon päänäyttely esittelee suomalaisen postimerkin historiaa itenäistymisen ajasta 2000-luvulle.

Avoinna: ma-pe klo 10-15

Pääsymaksu:
Vapaa pääsy

Yhteystiedot:

Postimerkkimuseo/Olvi-oluthalli
Luuniemenkatu 4, 74100 Iisalmi
p. 0290 00 1050

LAPINLAHTI

Lapinlahden taidemuseo

Lapinlahden taidemuseo sijaitsee luonnonkauniin Puustellinkallion kupeessa, aivan Lapinlahden kirkonkylän keskustan läheisyydessä. Taidemuseo toimii vuonna 1976 valmistuneessa rakennuksessa, jonka ovat suunnitelleet arkkitehdit Esa Koivuniemi ja Georg Bystroff.

Lapinlahden taidemuseon toiminnan avainsanoja ovat alueellisuus ja ajankohtaisuus. Vuosittain taidemuseossa on esillä kymmenkunta taidetta ja kädentaitoja esittelevää näyttelyä. Keskeisellä sijalla ovat myös Lastenkulttuurikeskus Lastun kanssa yhteistyössä tuotetut lapsille ja nuorille suunnatut näyttelyt. Perusnäyttelyt esittelevät Halosen taiteilijasuvun taidetta ja vanhaa Lapinlahden kylämiljöötä. Näyttelyiden lisäksi taidemuseossa järjestetään ympäri vuoden erilaisia tapahtumia, kuten konsertteja ja luentoja.

Taidemuseossa on huomioitu esteettömyys. Museoon pääsee pyörätuolilla ja museossa on inva-wc.

Avoinna: Talvikaudella ke–su 12–16 ja kesäkaudella ti–ke, pe–su 11–17, to 11–20.

Pääsymaksu:

Aikuiset 6/5/4 €,
alle 18-vuotiaat ilmaiseksi.

Yhteystiedot:

Lapinlahden taidemuseo
Suistamontie 3, 73100 Lapinlahti
p. 040 187 2678
info@eemil.fi, www.eemil.fi

Ylläpitäjä: Halosten Museosäätiö

LAPINLAHTI

Eemil Halosen museo

Eemil Halosen museo on avattu yleisölle vuonna 1974. Museo toimii entisessä pappilan kivinavetassa aivan Lapinlahden taidemuseon läheisyydessä. Museon käyntiosoite on Eemil Halosentie 6.

Eemil Halosen museo on aitiopaikka suomalaisen kuvanveiston historiaan. Sen perusnäyttely esittelee kuvanveistäjä Eemil Halosen ja hänen veljensä taidevalaja Arttu Halosen elämää ja taiteellista tuotantoa. Esillä on laaja kokonaisuus Eemil Halosen Kalevala-aiheita ja Arttu Halosen taidevalimotoimintaan kuulunutta esineistöä.

Katsottavana on myös Lapinlahti-Seuran kotiseutukokoelmia esittelevä Elettin sitä ennen vanhaan -näyttely, joka kertoo elämästä silloin ennen, kun lehmät lypsettiin käsin ja kotoiset tarvikkeet tehtiin itse. Näyttely kertaa Lapinlahden historiaa aina jääkauden lopusta 2000-luvun alkuun.

Kesäkaudella museossa on ajankohtainen taidetta ja kädentaitoja esittelevä vaihtuva näyttely.

Avoinna: Kesä- ja heinäkuussa ti–ke, pe–su 11–17, to 11–20. Muina aikoina ryhmille tilauksesta.

Pääsymaksu:

Aikuiset 4/3 €,
alle 18-vuotiaat ilmaiseksi.

Yhteystiedot:

Lapinlahden taidemuseo
Suistamontie 3, 73100 Lapinlahti
p. 040 187 2678
info@eemil.fi, www.eemil.fi

Ylläpitäjä: Halosten Museosäätiö

LAPINLAHTI

Varpaisjärven kotiseutumuseo ja Hevosajoneuvomuseo Hepola

Kotiseutumuseon tilat sijaitsevat Varpaisjärven ensimmäisessä kansakoulussa, joka on edelleen alkuperäisellä paikallaan. Pienempään luokahuoneeseen on koottu vanhaa koululuokkaa esittelevä näyttely, jossa on nähtävissä esineitä koululaitoksemme kehityksen eri vaiheista. Toisessa luokahuoneessa ja opettajan asuintiloissa on näytillä vanhoja työkaluja ja kodin käyttöesineitä. Museon pihapiirissä on vanha pajarakenus ja Paavo Ruotsalaisen asuinsijoilta Huhtämäestä siirretty tuulimylly.

Suomalainen työhevonen sai vuonna 2002 ansaitsemansa kunnianosoituksen Varpaisjärven harjoitusraviradan pääsuoran varteen, kun paikalle rakennettiin lukuisten järjestöjen yhteistyössä puuhaama Hepola eli hevosajoneuvomuseo. Hevosajoneuvomuseoon opastetaan kotiseutumuseon kautta.

Avoinna: heinäkuussa ti-su klo 12–16

Pääsymaksu:
vapaaehtoinen

Yhteystiedot:
Varpaisjärven museot
Museotie 11
73200 Varpaisjärvi
(017) 272 000/matkailuasiat

Ylläpitäjä: Lapinlahden kunta

LAPINLAHTI

Suomen Asutusmuseo

Toisen maailmansodan seurauksena Suomi joutui luovuttamaan Neuvostoliitolle Karjalan ja Petsamon alueet. Näiltä alueilta evakkoon joutui lähtemään yli 420 000 henkeä. Lapinlahdelle sijoitettiin noin 2000 evakkoa lähinnä Salmista ja Suistamolta.

Lapinlahden Alapitkällä sijaitsevassa Suomen Asutusmuseossa voit siirtyä asutustilojen elämään – maalaisarkeen, johon liittyvät satojen tuhansien nykysuomalaisten juuret. Aidossa miljöössä aika on pysähtynyt 1950-70-luvulle ja talonväen kädenjälki on voimakkaasti läsnä. Sisarusten Yrjö ja Anni Muren kotitilasta perustettu museo kuvaa elävästi tuon ajan arkea ja on samalla kunnianosoitus niille asutustiloilla asuneille ihmisille, jotka sotien jälkeen tekivät työtä paremman huomisen puolesta.

Museokokonaisuuteen kuuluvat vuonna 1952 valmistunut alkuperäisasussaan oleva rintamamiestalo, navetta ylisineen, sauna sekä puimala. Museon esineistö on tilan alkuperäistä esineistöä.

Avoinna:
15.6.–15.8. ti-pe, su 10–18, la 10–16,
muina aikoina ryhmille sop. mukaan
Pääsymaksu:
5 €, alle 16-v ilmaiseksi

Yhteystiedot:
Suomen Asutusmuseo
Asutusmuseontie 52
71910 Alapitkä
p. 0440 734 366
www.lapinlahti/asutusmuseo.fi

Ylläpitäjä: Asutusmuseosäätiö

KEITELE

Aholan talomuseo

Ahola on vanha talonpoikaistalo alkuperäisellä paikallaan Vuonamon kylässä. Keiteleen kunta osti talon museokäyttöön Huttusilta v. 1977. Aholassa kävijä tutustuu asuinympäristöön, jollaisessa talonpoikaisperhe eli viime vuosisadan vaihteen tienoilla. Esillä on myös tätä nuorempia ja vanhempia esineitä.

Asuinpaikkana Ahola on ollut ainakin kolmesataa vuotta. Vuonna 1928 laajennettiin keittiötä ja samalla tehtiin pieni kamari. Pienen tuvan varustukseen kuuluvat puhelin ja radio, jotka olivat harvinaisuuksia vielä noin viisikymmentä vuotta sitten.

Asukkaat saivat elantonsa maanviljelystä ja karjanhoidosta. Isäntä oli taitava puuseppä ja monet huonekalut sekä käyttöesineet ovat hänen tekemiään. Vuosina 1928–36 Aholassa pidettiin koulua.

Avoinna: Museo on avoinna keskikesällä.

Pääsymaksut:

Aikuiset 2 €,
Lapset (yli 7 v.) 1 €,
Ryhmät (yli 10 henk.) 1 €/hlö.
Aukioloajan ulkopuolella
museon esittely 35 €.

Yhteystiedot:

Aholan talomuseo
Aholantie 25, 72600 Keitele
Keiteleen kirjasto
p. (017) 273 1303, 040 764 9904
www.keitele.fi

Ylläpitäjä: Keiteleen kunta

KIURUVESI

Kiuruveden kotiseutumuseo

Kiuruveden museoalue sijaitsee Kirkkokadun ja Kirkkoharjuntien risteyksessä lähellä hautausmaata. Museoalueella on esinemuseo ja savolaisen pihapiirin rakennuksia.

Esinemuseorakennuksen on tehnyt talonisäntä Antti Hyvärinen vuonna 1860 lainajyvästökseksi Kiuruveden kunnalle. Museon alakerta on jaettu naisten ja miesten puoleen. Naisten puolella on esillä ruoanvalmistukseen, pyykinpesuun ja käsitöihin liittyvää esineistöä. Miesten puolella voi tutustua metsästys-, kalastus-, metsätyö- ja puhdetyövälineisiin. Yläkerrassa on vuosittain vaihtuvia näyttelyitä museon kokoelmista.

Pihapiirin päärakennus on vuodelta 1916 peräisin oleva Luupuveden Hyvärilän talo. Sen huoneet on sisustettu kuvaamaan maalaistalon sisustusta eri vuosikymmenillä. Lisäksi pihapiirissä on navetta, karjalato, luhtiaitta, savusauna, tuulimylly, niitty lato ja pieni jalka-aitta.

Avoinna: kesä-, heinä- ja elokuussa ma-to klo 12–17 ja su klo 12–15. Muulloin sopimuksen mukaan.

Pääsymaksu:

Vapaa pääsy

Yhteystiedot:

Kiuruveden kotiseutumuseo
Kirkkoharjuntie 2, 74700 Kiuruvesi
Puh. 0400 232 684, 040 484 8929
www.kiuruvesi.fi

Ylläpitäjä: Kiuruveden kaupunki

PIELAVESI

Pielaveden kotiseutumuseo

KUVA ENSIO PIETIKÄINEN

Teijunmäellä sijaitseva Pielaveden Kotiseutumuseo on perustettu vuonna 1958. Pihapiirissä on kuusi alueelle siirrettyä rakennusta. Päärakennus on vanha pappilan väentupa, jossa on neljä huonetta. Tupa on sisustettu vuosisadan alkupuolen tavan mukaan miesten ja naisten puolen käsittäväksi.

Museon perusnäyttely ”Aenahan se joutilaalla jottae tietättää” on avattu vuonna 1998. Se esittelee paikkakunnan käsityöperinnettä sekä elämän eri osa-alueita aina syntymästä kuolemaan ja arjesta juhlaan. Kahdessa pienemmässä huoneessa ovat vuosina 1999–2000 valmistuneet näyttelyt: suutarin huoneessa on esillä suutarin tarvikkeiden lisäksi myös nahkurin työkaluja. Toinen huone, pappilan kammari taas on sisustettu 1900-luvun alun pappilan hengessä. Päärakennuksen lisäksi vieraat voivat kurkistaa savupirttiin ja kala-aittaaan, jonka Pielaveden kalastusperinnettä esittelevä näyttely on valmistunut kesällä 2004. Alueella on lisäksi tuulimylly, luhtiaitta ja riihi. Lisäksi museolla järjestetään vaihtuvia näyttelyitä ja erilaisia tapahtumia.

Kotiseutumuseo vastaa myös historiallisesti arvokkaiden esineiden museoinnista ja säilytyksestä. Esineitä otetaan vastaan lahjoituksina.

Avoinna: Kesäisin ti-su klo 13.30 - 17

Pääsymaksu:

2 € aikuiset, 1 € lapset/
opiskelijat/eläkeläiset
(alle 7 v. ilmaiseksi)

Yhteystiedot:

Museotie 4
72400 Pielavesi 040 831 7544,
museonhoitaja 040 489 4833

PIELAVESI

Lepikon Torppa

KUVA ENSIO PIETIKÄINEN

Pielavedellä sijaitsee presidentti Urho Kaleva Kekkonen syntymäkotinä. Torppa muodostettiin 1800-luvun puolivälissä, jolloin se oli yksi Suomen silloisen suuriruhtinaskunnan 73.000 torpasta. Presidentti Kekkonen isä Juho Kekkonen hankki asumisoikeuden torppaan keväällä 1900 ja muutti vaimonsa Emilian kanssa Pielavedelle kesällä samana vuonna. Perheen esikoispoika Urho Kaleva syntyi 3.9.1900.

Kekkoset muuttivat pois Pielavedeltä presidentin ollessa 6-vuotias. Tämän jälkeen rakennus koki monia vaihteita. Se vaihtoi usein omistajaa ja sen ulkoasua muutettiin niin, että rakennus oli lopulta kaksikerroksinen ja laudoilla vuorattu. Lepikkosäätiö hankki rakennuksen omistukseensa 1966, jonka jälkeen se museoviraston johdolla entistettiin siihen asuun, joka sillä oli Kekkosten siinä asuessa 1900-luvun alussa.

Lepikon torppa ansaitsee paikkansa kansallisena muistomerkkinä jo pelkästään sen vuoksi, että se on maamme pitkäaikaisimman valtiopäämiehen syntymäkotinä. Tämän lisäksi se kuvaa viime vuosisadan alun rakennusperinnettä ja elinolosuhteita.

Avoinna: kesäisin, muina aikoina tilauksesta.

Pääsymaksu:

Aikuiset/lapset, opiskelijat
ja eläkeläiset 5/3 €
ryhmäliput (30 hlö) 100/60 €
ryhmäliput (50 hlö) 150/80 €
perhelippu/10 €

Yhteystiedot:

Lepikon torppa
Urho Kekkonentie 121,
72400 Pielavesi
Säätiön asiamies Olavi Savonsalmi
p. 044-274 7408

SONKAJÄRVI

Kansainvälinen Pullomuseo

Sonkajärvellä on paneuduttu pullojen historiaan ja nykypäivään. Pulloihin erikoistunut lasimuseo - Kansainvälinen pullomuseo - avattiin Sonkajärvellä vuonna 1986. Idean isänä on Kuopion yliopiston fysiologian professori Osmo Hänninen, joka aloitti pullojen keräämisen 1970-luvulla. Pullomuseon kokoelmissa on noin 6500 eri puolilta maailmaa kerättyä ja kortistoitua pulloa vanhasta suomalaisesta maha-pullostasta ja parrunpätkästä kiinalaiseen akupunktio-, hajuste-, hyttys-karkotepulloon.

Pullokokoelmat ovat kiehtovan värikäs katsaus oman maamme ja vieraiden maiden kulttuurihistoriaan. Pullomuseo on esteettisesti nautittava nähtävyys. Valaistuissa vitriineissä lasin kauneus, herkäät värit ja muotojen rikkaus pääsevät oikeuksiinsa.

Avoinna:

heinäkuussa ti - su klo 10-16,
muulloin sopimuksen mukaan

Pääsymaksu:

Aikuiset 2 €, opiskelijat,
lapset ja ryhmät 1 €

Yhteystiedot:

Kansainvälinen pullomuseo,
Rutakontie 18
74300 Sonkajärvi
040 6750027
www.sonkajarvi.fi

Ylläpitäjä: Sonkajärven kunta

SONKAJÄRVI

Kotiseututalo

Kotiseututalo on rakennettu vuonna 1850 Pohjin kylää Sonkakoskelle ja asuinrakennus oli alunperin savupirtti, kunnes vuonna 1919 se muutettiin uloslämpeneväksi.

Talo on ollut siihen aikaan suhteellisen suuri. Pirtissä on kapea ja lyhyt kahden nukuttava sänky, kehto, sivusta levennettävä piian sänky, pitkät yhdestä puusta tehdyt penkit ja suuri pirtin pöytä. Museuhuoneissa on esillä maalaistalon taloustavaroita mm. maidon käsittelyyn ja käsitöihin liittyviä esineitä mm. pellavan työstämiseen tarvittavia välineitä.

Maa- ja metsätalouden, suutarin työkalujen lisäksi esillä on metsästyksen ja kalastukseen liittyviä esineitä mm ketun kypälälauta ja tuulastusvälineitä. Jyrkkäkosken ruukin historiaan liittyvää esineistöä on myös näytteillä.

Avoinna:

heinäkuussa ti - su klo 10-16,
muulloin sopimuksen mukaan

Pääsymaksu:

Vapaa pääsy

Yhteystiedot:

Sonkajärven kotiseututalo,
Rutakontie 18, 74300 Sonkajärvi
040 6750027
www.sonkajarvi.fi

Ylläpitäjä: Sonkajärven kunta

VIEREMÄ

Vieremän kotiseutumuseo

Kulttuurimäen alueella voit tutustua metsätyön historiaan. Rahkamäen kämpässä asui enimmillään 40 miestä ja kaksi emäntää. Näet miten metsäkämpässä oli erikseen tylsääpää ja teräväpää sekä millaista esineistöä kämppämäntä käytti keittiössään. Talashovin kämpä edustaa 1920-luvun asuinolosuhteita. Kulttuurimäellä on useita rakennuksia kuten asuinrakennus, aittoja, sauna, talli, riihi ja lampola. Hevosajoneuvot ja hevosiin liittyvät tarvikkeet ovat vahvuus kotiseutumuseomme esineistössä. Perinteinen Kulttuurimäen Joulutapahtuma on joulukuussa.

Tapahtumista tiedotetaan lehdistössä, nettisivuilla sekä kansalaisopiston Facebook-sivulla. Vieremällä kannattaa myös tutustua Kyrönniemen Hiljaisuuden keskuksen, Haajaisten koulukievariin ja Valkeisten vanhan koulun kansakoulumuseoon.

Avoinna:

kesä-heinäkuussa ma-pe klo 10-13
muuna aikana tilauksesta p. 040 5949143
ei pääsymaksua

Yhteystiedot:

Vieremän kotiseutumuseo
Petterintie 37, 74200 Vieremä
p. 0400 370 160
www.vierema.fi

Ylläpitäjä: Sonkajärven kunta

Lisää kulttuurin kehoja

IISALMI

Iisalmen kulttuurikeskus, Kirkkopuistonkatu 9, p. 017 272 3600
Kulttuuri Artos, Kirkkopuistonkatu 28, p. 017 812 244
Profeetta Eliaan kirkko (ort.), Kyllikinkatu 8, p. 017 812 244
Kustaa Aadolfin kirkko, Kirkkotie 20, p. 017 817 975
Pyhän Ristin kirkko, Haukiniemenkatu 10 B, p. 017 813 339

KEITELE

Keiteleen evankelis-luterilainen kirkko, Kirkkotie 1, p. 050 303 2008
Keiteleen kirjasto ja Talligalleria, Koulutie 1, p. 040 764 9927
Pyhittäjä Arseni Konevitsalaisen kirkko (ort.), Arsenintie 1, p. 017 852 836

KIURUVESI

Kiuruveden kulttuuritalo, Lähteentie 10 A
Kiuruveden ortodoksinen kirkko, Niemistenkatu 6, p. 044 775 2278
Kiuruveden evankelis-luterilainen kirkko, Kirkkokatu 8, p. 017 7700 421
Galleria Väre, Lähteentie 8, p. 050 564 2874
Kiuruveden käsityökeskus, Kirkkokatu 14, p. 050 540 7432

LAPINLAHTI

Väärnin Pappila, Juhani Ahontie 82, p. 050 330 3389
Veistoateljee Luova Puu ja Galleria Café, Pajuharjuntie 16, p. 044 595 3301
Lapinlahden kirkko, Mykkäläntie 6
Varpaisjärven graniittikivikirkko, Kauppatie 17
Pyhän Kolminaisuuden tsasouna, Alapitkantie 14
Lapinlahden ortodoksinen kirkko, Pekka Halosen tie 18

PIELAVESI

Pielaveden evankelis-luterilainen kirkko, Kirkkotie 2
Pielaveden kirjasto ja näyttelytila, Laurinpurontie 14
Kirkkosaaren Kellotapuli, Kirkkosaarentie
Pietarin ja Paavalin sekä pappismarttyyri Blasioksen kirkko, Puistotie 2

SONKAJÄRVI

Jyrkkäkosken ruukki, Jyrkantie 1881, p. 045 8597889
Sonkakosken Nukkepirtti, Tetrikoskentie 16, p. 0440 764 607
Sonkajärven kirkko, Rutakontie 20, p. 040 1325275
Männikön museosilta, Raudanjoki, Sukeva

VIEREMÄ

Valkeisten vanha kansakoulu ja kansakoulumuseo,
Ouluntie 1112, Iisalmi, p. 040 747 0903
Kyrönniemi, Kyrönniementie 62, p. 040 726 1040 tai 0400 718826
Vieremän evankelis-luterilainen kirkko, Kirkkotie 1, p. 0400 714 554
Pyhän Nikolaoksen Tsasouna (ort.), Latokankaantie 83, p. 040 539 1344